

Koncepce mládeže

1. Úvod

1.1 Český horolezecký svaz a mládež

Český horolezecký svaz je občanské sdružení sdružující horolezce, sportovní lezce, vysokohorské turisty a skialpinisty. Většina členů ČHS se horolezectví a dalším blízkým disciplínám věnuje rekreačně, ale zvyšuje se podíl těch, kteří se lezení věnují výkonnostně. Práci s dětmi a mládeží se v rámci svazu věnují dvě odborné komise: Komise mládeže a Komise soutěžního lezení mládeže. Svaz a jeho komise mládeže podporují oddíly v zajišťování grantové, soutěžní, vzdělávací a propagátorské činnosti. Působí jako nadstavbová a servisní organizace. Ovšem veškerá práce spojená s výchovou horolezecké mládeže leží na bedrech oddílů a jejich dobrovolných vedoucích.

1.2 Informace o Komisi mládeže

Komise mládeže je jednou z odborných komisí ČHS. Je dvoučlenná a pracuje ve složení Josef Uherka (předseda komise) a Andrej Škrabák. Komise mládeže zajišťuje:

- koordinaci činnosti horolezeckých oddílů mládeže působících pod ČHS;
- koordinaci činnosti s jinými komisemi podobného zaměření včetně Komise mládeže UIAA;
- přípravu metodického materiálu, sledujícího specifika při výchově a výcviku mládeže, včetně servisu při zajišťování distribuce do oddílů;
- odbornou přípravu instruktorů a vedoucích oddílů pracujících s mládeží;
- organizaci celorepublikových akcí pro mládež;
- podporu individuální přípravy zvláště talentovaných jedinců;
- poskytování grantů zaměřených na horolezectví mládeže.

1.3 Informace o Komisi soutěžního lezení mládeže

Tato komise je další odbornou komisí ČHS věnující se práci s mládeží. Je pětičlenná a pracuje ve složení Marie Dichtlová (předsedkyně komise) a Miroslav Doseděl, Lumír Návrat, Tomáš Miřejovský, Tomáš Binter - členové komise.

Hlavní činností Komise soutěžního lezení mládeže je organizování seriálů tuzemských závodů dětí a mládeže v soutěžním lezení a zajišťování reprezentace mládeže. Jedná se zejména o organizaci seriálů závodů Tendon Cup Český pohár mládeže a regionální Tendon cup a účast reprezentace na závodech Evropského poháru mládeže a dalších.

2. Hodnocení současné situace

2.1 Obecné souvislosti

V současnosti je horolezectví módní a žádanou volnočasovou aktivitou a to také mezi mládeží. Těžiště této činnosti se přesouvá, zejména v zimním období, na umělé stěny. Soustavně se snižuje věk dětí, které začínají s lezením - nejsou řídké případy pěti – šestiletých lezců. Z boomu těží především organizátoři různých komerčních kurzů lezení velmi různé úrovně (přicházející většinou z řad majitelů stěn). Mnoho z nich je také zaměřené na děti a mládež. Účastníci těchto akcí ve valné většině nejsou členy ČHS a ani nic o existenci takové organizace neví.

2.2 Výsledky činnosti odborných komisí ČHS

Kromě výše uvedených komerčních aktivit je tady záslužná činnost mnoha horolezeckých oddílů, které se věnují školení dětí a mládeže. Také zde jen část účastníků jsou zároveň členové ČHS. Velkou roli v rozvoji lezení pod křídly ČHS hraje propracovaný systém závodů v lezení pro děti a mládež organizovaných Komisí soutěžního lezení mládeže.

Ve svěřené oblasti se Komisi mládeže daří podporovat akce oddílů mládeže zaměřené na

pobyty a lezení na skalách a v horách, zejména prostřednictvím finanční podpory takových akcí (granty ČHS) a organizací celorepublikových akcí pro mládež.

Komisi soutěžního lezení mládeže se daří zajišťování organizace výše uvedených seriálů závodů pro děti a mládež. Práce s reprezentací také funguje (s problémy) a k tomu se potýká s poměrně vysokou finanční náročností této oblasti.

2.3 Nedostatky v činnosti komisí

Obecně vzato, kromě financí, mládežnickému sportu chybí zázemí v podobě odborně vyškolených trenérů a instruktorů zaměřených na výcvik dětí a mládeže a není ani vypracovaná metodika výcviku a tréninku. Zde je nezbytná koordinace činnosti Metodické komise, Komise soutěžního lezení mládeže a Komise mládeže. V oblasti soutěžního lezení není dořešená koncepce práce s reprezentací a podpora oddílů zabývajících se soutěžním lezením dětí a mládeže.

3. Hlavní cíle a záměry v oblasti dětí a mládeže

3.1. Úvodní komentář

Níže uvedené hlavní cíle a záměry jsou popisem cílového stavu, tj. situace, jak by měl svaz v oblasti práce s mládeží a dětmi postupovat. Splnění těchto cílů a záměrů znamená nejen nárůst počtu členů ČHS, ale hlavně přivedení mládeže k lezení na stěnách, skalách a v horách a také rozvoj soutěžního lezení a skialpinismu prostřednictvím vytváření mládežnické základny těchto sportů.

3.2 Hlavní cíle a záměry

1. Zvýšení počtu členů ČHS z řad dětí a mládeže

- Současným problémem v této oblasti je nedostatečná informovanost o struktuře členské základny dětí a mládeže. Je třeba vytvořit (nebo přepracovat stávající) databázi členů a oddílů, aby bylo možno získat přehledně zpracované informace o oddílech pracujících s mládeží a také seznam jejich trenérů a instruktorů (pracujících s mládeží) a jejich členů z řad dětí a mládeže.

Odpovědnost: VV + sekretariát

- Potenciálními členy ČHS jsou děti a mládež zájímající se o lezení a jejich rodinní příslušníci (rodiče, sourozenci, atd.). Jejich oslovení a nábor je hlavním úkolem pro horolezecké oddíly působící v této oblasti. Bariérou vstupu dětí a mládeže do ČHS není členský poplatek ve výši 100 Kč, ale zdůvodnění potřeby členství ve svazu. Poplatek je tedy možno zachovat.

Odpovědnost: VV + oddíly

Termín: průběžně

- Členská základna se rozroste aktivním přístupem oddílů k problematice dětí a mládeže a to cestou:
 - popularizování tohoto sportu formou jeho medializaci počínaje sdělovacími prostředky a konče např. přednáškami ve školách;
 - organizování náborových akcí na stěnách, v lezeckých parcích a na skalách;
 - zakládání a provozování funkčních oddílů dětí a mládeže.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže + Komise soutěžního lezení mládeže + oddíly

Termín: průběžně

- Aktivizujícím faktorem pro růst členské základny v oddílech bude poskytování grantů z prostředků ČHS pro činnost mládeže, a to nejen pro outdoorové aktivity, v závislosti na počtu zúčastněných členů ČHS z řad dětí a mládeže.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: od roku 2013

- Pro lezoucí nečleny bude impulsem pro vstup do ČHS zvýšení startovného pro nečleny ČHS na závodech pořádaných svazem (zatím je to řešeno nekonceptně, pouze pro část závodů). Toto pravidlo bude zavedeno na všech závodech organizovaných ČHS.

Odpovědnost: VV + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: od jara 2013

2. Vytvoření organizačních podmínek pro práci s dětmi a mládeží

- Důvody pro vytváření lepších organizačních podmínek pro práci s dětmi a mládeží jsou následující:
 - rostoucí popularita lezení, zejména na umělých stěnách, a tím vznik potenciální možnosti zvýšení členské základny;
 - pravděpodobnost zařazení sportovního lezení do programu letních olympijských her.
- Základem pro práci s dětmi a mládeží je fungující síť oddílů věnujících se této činnosti. V této oblasti je nutno vytvořit výše uvedenou databázi a průběžně jí aktualizovat.

Odpovědnost: VV + sekretariát

Termín: v průběhu 2013

- Práci s dětmi v oddílech dle vypracovaných metodických postupů se budou věnovat instruktoři ČHS proškolení nebo vyškolení pro práci s mládeží. Jejich pomocníky budou instruktoři lezení na umělých stěnách. Úkolem ČHS je vyškolení a poté proškolení dostatečného množství instruktorů s kvalifikací SCI a ICI se specializací pro práci s dětmi a mládeží. Tyto činnosti bude průběžně zajišťovat Metodická komise po zpracování metodiky pro práci s mládeží a dětmi.

Odpovědnost: Komise metodická

Termín: do konce roku 2013

- Zároveň svaz bude řešit otázku právní odpovědnosti instruktorů dětí a mládeže a pojištění jejich odpovědnosti.

Odpovědnost: VV + sekretariát

Termín: v průběhu 2013

- Nadstavbou pro oddíly budou v rámci republiky provozována dvě až tři Tréninková střediska mládeže (TSM), jejichž úkolem bude metodické vedení nejnadanějších lezců z řad dětí a mládeže.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: v průběhu 2013

- Reprezentace v oblasti soutěžního lezení, s růstem popularity lezení na umělých stěnách, se stává vizitkou ČHS. Je také nutno brát ohled na to, že dnešní mládežnickí reprezentanti jsou adepty na účast na Olympijských hrách v případě zařazení sportovního lezení do programu letních olympijských her, které se budou konat v roce 2020. Je tedy potřeba dbát na organizační a finanční zajištění této oblasti a dosažené výsledky náležitě medializovat. Zpracovávaná nyní koncepce práce reprezentačního výběru bude řešit následující problematiku:
 - dobudování realizačního týmu (trenér, kouč, lékař atd.)
 - vytyčení cílů krátko - a dlouhodobých (EP, ME, MS) a způsobů jejich realizace
 - zajištění jejich financování
 - kontrolu dosažení vytyčených cílů a způsobu jejich realizace
 - medializaci dosažených výsledků
 - zvážení spojení Komise soutěžního lezení mládeže s Komisi soutěžního lezení dospělých

Odpovědnost: VV + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: v průběhu 2013

- Pro vzájemné zlepšení kontaktů vedení svazu a oddílů dětí a mládeže budou každoročně organizované semináře pro vedoucí oddílů mládeže spojené s vyhodnocením dosažených výsledků, vyhodnocením grantů, seznámením s aktuální problematikou v jednotlivých oddílech a oblastech činnosti a zároveň s diskusí o organizačních záležitostech a plánech pro následující období.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: konec roku 2013

3. Vytvoření metodických podmínek pro práci s dětmi a mládeží

- Pro úspěšnou práci s dětmi a mládeží je zcela nezbytné vytvoření příslušné metodiky vycházející z metodiky doporučené ČHS.
- Tato metodika bude sledovat odlišnosti při práci s různými věkovými skupinami a brát v potaz nejen plnění příslušných sportovních cílů, ale také dbát na informovanost o dalších aspektech horolezectví.
- Práce s nižší věkovou kategorií bude mít obecnější charakter se zaměřením nejen na lezení, ale i další aktivity rozvíjející pohybové schopnosti, pobyty v přírodě s širším zaměřením (lezení, VHT, táboření, lyžování atd.).
- Se zvyšujícím se věkem bude pak práce s mládeží směřována více do sportovní přípravy a tréninku, přidávat by se také mělo prohlubování vědomostí např. historie lezení, ochrana přírody, prvky geologie, geografie, meteorologie atd., jakož i další horolezecké aktivity – lezení v horách nebo v ledu, atd.
- Metodika bude zároveň brát ohled na odlišnou soutěživost dětí – soutěživější přitáhnout do oddílů závodního lezení, pro méně soutěživé nabízet oddíly zabývající se aktivitami více zaměřenými na poznávací pobyty v přírodě, na horách, v skalních oblastech nebo v lezeckých parcích.

Odpovědnost: Komise metodická + Komise soutěžního lezení mládeže + Komise mládeže

Termín: do konce roku 2013

4. Podpora činnosti fungujících oddílů mládeže

- Činnosti fungujících oddílů mládeže a jejich růst bude podporován medializací výsledků jejich práce. Seznam fungujících oddílů, jejich zaměření a kontaktní údaje budou zveřejňované prostřednictvím internetu na webech ČHS a jeho mediálních partnerů (ihned po ukončení práci na přestavbě databáze).

Odpovědnost: VV + sekretariát

Termín: v průběhu 2013

- Důležitým faktorem je také podpora jejich činnosti formou grantů. Granty budou zaměřené na středně a dlouhodobé aktivity oddílů. Podporu získají hlavně projekty směřující k plánované přípravě, výchově a výcviku lezoucích mládeže. Nezbytnou předehrou těchto činností jsou akce náborového charakteru, ovšem vždy pevně navázané na další pokračování. Granty mohou také zajišťovat podporu talentovaných jedinců. V tomto případě je ovšem nutné také tyto jedince a jejich trenéry zapojit plošně do práce s mládeží. Nezbytnou součástí každého grantu bude také jeho veřejná prezentace a vyhodnocení.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže + Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: průběžně

5. Podpora pořádání celostátních a regionálních akcí

- Je potřeba pokračovat v organizaci dobře nastavených celostátních seriálů závodů pro děti a mládež a podporovat vznik krajských nebo oblastních soutěží (po vzoru např. Rakouska).

Odpovědnost: Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: průběžně

- Pro práci s lezeckou špičkou jsou nutná pravidelná soustředění na úrovni členů reprezentace a regionálních výběrů (v rámci TSM) za účelem kontroly plnění tréninkových

plánů.

Odpovědnost: Komise soutěžního lezení mládeže

Termín: průběžně

- Na celostátní úrovni je nezbytné i nadále organizačně a finančně podporovat soustředění nadané mládeže v různých skalních oblastech doma i v zahraničí. Zájemci o skalní lezení budou mít tak možnost seznámit se s dalšími terény nebo lezením v horách, děti vyrůstající na umělých stěnách dostanou příležitost seznámit se s lezením venku.

Odpovědnost: VV + Komise mládeže

Termín: průběžně

6. Financování činnosti dětí a mládež

- Financování dětského a mládežnického sportu je záležitostí složitou. Základní činnost oddílů si většinou hradí jeho členové sami prostřednictvím oddílových příspěvků. Financování akcí na úrovni celostátní leží ve velké míře na bedrech ČHS. Kromě toho ČHS prostřednictvím grantů financuje části některých projektů, jejichž nositeli jsou jednotlivé oddíly.
- V rámci svých možností a v případě potřeby budou muset oddíly zvážit financování částí svých rozpočtů prostřednictvím grantů na lokální úrovni nebo soukromého sponzoringu. V této souvislosti tyto oddíly musí sledovat dění na lokální úrovni a vyvozovat z něho příslušné závěry. ČHS ze své strany bude sledovat dotační programy vyhlašované ministerstvy školství, financí či EU a následně o tyto příspěvky žádat, popřípadě na tyto dotace upozorňovat místní oddíly.

Odpovědnost: VV + oddíly

Termín: průběžně

4. Závěr

Základními kameny pro plnění závěrů této koncepce jsou přestavba databáze členů a oddílů ČHS a zpracování metodiky práce s dětmi a mládeží. Tyto dva úkoly musí být bezpodmínečně zrealizované v průběhu roku 2013. Financování činnosti dětí a mládeže ovlivní zejména závěry nyní zpracovávané Koncepce závodního lezení (zejména na úrovni reprezentace).